

Ki mit tud a környezetvédelmi termékdíjról?

A 2009. június 24-én megrendezett Környezetvédelmi termékdíj kódex 2009. szakkönyvbemutató és konzultáció során a fórum keretében az alábbi kérdések és válaszok foglalkoztatták a résztvevőket.

2009-ben ismét megjelent a termékdíjas szabályozást bemutató és a termékdíjas szakértők által írt magyarázatokat tartalmazó szakkönyv Környezetvédelmi termékdíj kódex 2009 címmel. A könyv részletes magyarázatokat és útmutatásokat ad a kötelezetteknek a jelenleg érvényben lévő termékdíjas szabályozással kapcsolatban, továbbá a könyv második felében gyakorlati tanácsokat ad a szerző a bevallások, bejelentések és kérelmek kitöltéséhez.

A szakkönyv megjelenése alkalmából a VIVA Média Holdig és a Vám és Pénzügyőrség által üzemeltett Termékdíj Tanácsadó portál a szakkönyv szerzőivel és lektoraival konzultációval egybekötött szakkönyvbemutatót szervezett 2009. június 24-re. A résztvevők jelentős számban érkeztek a Termékdíj Tanácsadó portál regisztrált tagja közül. Ezen gazdálkodók nap, mint nap foglalkoznak termékdíjjal és szembesülnek olykor nehézségekkel az előírások betartása során. A rendezvény lehetőséget biztosított a szakkönyvbemutató után konzultációra a szerzőkkel és lektorokkal, így az érdeklődő résztvevőkben felmerült kérdések megválaszolásra kerülhettek. Emellett a rendezvény lehetőséget biztosított arra, hogy a jelenlévők egymással is megvitathassák termékdíjas ügyeiket, esetleges problémáikat.

A nap második felében a szerzők és lektorok előadásai után konzultáció következett, amely a hatóságok jelen lévő szakemberei számára is hasznos információkkal szolgált. A konzultáción a résztvevők által feltett kérdésekből megmutatkoztak a termékdíjas szabályozás leginkább problémás területei és a jövőben megoldásra váró kérdések, melyek többnyire már a Termékdíj Tanácsadó portál működése során is nyilvánvalóvá váltak a jogalkotók és jogalkalmazók számára. A rendezvényen valóban megvalósult a konzultáció, számos kérdés merült fel, és valódi párbeszéd alakult ki a hatóságok képviselői és a kötelezettek között.

A konzultáció során elhangzott kérdések viszonylag jól csoportosíthatók egy-egy témakör köré. Ilyenek témakörök voltak:

- a bérgyártás,
- a szerződésben vagy számlán történő termékdíj átvállalás,
- a termékdíj-fizetési kötelezettség keletkezésének időpontja,
- a gazdálkodók számára 2010-től fennálló lehetőség, a termékdíj készletre vételkor történő bevallása és megfizetése nagy érdeklődést keltett. Ez érthető, hiszen számos esetben ez a lehetőség jelentős egyszerűsítést jelent a nyilvántartások vezetésében, nagy adminisztrációs tehertől szabadítva meg ezáltal a vállalkozásokat.

A kérdésekből láthatták a szabályozást alkotó hatóságok képviselői, hogy számos gazdálkodó már most készül ez utóbbi lehetőségre való áttérésre és nyilvántartásainak ennek megfelelővé való alakítására. Mindezek mellett természetesen szóba kerültek a 2009. június 1-től érvénybe lépő változások, hiszen július 20-án a havi bevallásra kötelezetteknek már a változásoknak megfelelően kell benyújtani bevallásaikat.

A kötelezettek által leginkább problémás területekről, a konzultáción elhangzott kérdésekről a következőkben bemutatunk egy rövid összefoglalást, remélhetőleg segítséget nyújtva ezzel számos további gazdálkodónak.

Bérgyártás

2009. január 1-jén változás történt a bérgyártás keretében zajló tevékenységek kötelezeti körében. A 2008. évben a bérgyártót, mint termékdíj-köteles terméket előállító gazdálkodót terhelte a termékdíj-fizetési kötelezettség, míg a 2009. évtől a kötelezettség a bérgyártatót terheli, amennyiben megvalósul a termékdíjat szabályozó 1995. évi LVI. törvény 20. § ny) pontjában megfogalmazott bérgyártás. A kötelezeti kör változása és a bérgyártás fogalmának teljesítéséhez szükséges körülmények megteremtése a mai napig számos esetben kérdés tárgya az ügylet résztvevőinek. A szakkönyvbemutatót követő konzultáción is megmutatkozott, hogy ezen témakörben számos esetben még mindig nehéz megállapítani a gazdálkodók számára a kötelezett személyét.

Az első kérdés a bérgyártás fogalmának magyarázatát igényelte. A jelenlévő gazdálkodó érdeklődött, hogy az ő tevékenységük megfelel-e a bérgyártásnak. A kérdéses vállalat növényvédőszer formázással és kisereléssel foglalkozik. A növényvédőszer gyártó adja a növényvédőszert és a csomagolóanyagot az említett gazdálkodónak, ők oldószernel keverik az anyagot, majd ezután csomagolják. Az 1995. évi LVI. törvény (továbbiakban: Kt.) 20.§ ny) pontja mondja ki a bérgyártás definícióját, miszerint a bérgyártás megvalósulásához a bérgyártatónak kell a termék előállításához szükséges anyagokat teljes mértékben biztosítani, a bérgyártató csak a termék előállítását végezheti. Amennyiben ez a kitétel valamilyen okból kifolyólag nem teljesül, a bérgyártás nem jön létre és a kötelezett nem a belföldi előállítású termék bérgyártatója lesz, hanem a termékdíj-köteles termék előállítását és forgalomba hozatalát végző bérgyártó. Ezért a hasonló tevékenységű gazdálkodóknak kellő figyelmet kell fordítani a definíció teljesülésére. A fogalom tisztázásához és a kötelezett megállapításához mindenképp meg kell állapítani, hogy jelen esetben termékdíj-köteles termék a csomagolás, míg a növényvédőszer nem tartozik a Kt. hatálya alá. Így a kötelezett megállapításához a csomagolási tevékenységet kell vizsgálnunk. Mivel ebben az esetben teljes mértékben a gyártó biztosítja a csomagolás előállításához szükséges anyagokat, megvalósul a bérgyártás. Az, hogy a csomagolást végző gazdálkodó a növényvédőszert tovább kezeli csomagolás előtt, ebben a szituációban nem bír jelentőséggel, hiszen az nem termékdíj-köteles termék. Tehát meg kell állapítanunk, hogy a csomagolásra szánt termék a Kt. tárgyi hatálya alá tartozik-e vagy sem. Amennyiben nem, és a szolgáltató cég (aki itt pl.: becsomagolja a terméket) valamilyen formában módosít a becsomagolandó terméken, nem befolyásolja a kötelezetti kört és továbbra is a bérgyártató a termékdíj-fizetésre kötelezett. Jelentősen módosul a helyzet akkor, ha a csomagolásra szánt termék is termékdíj-köteles, ekkor ugyanis ezen termék első belföldi forgalomba hozatala a csomagolási, bérgyártási tevékenységet végző vállalathoz köthető, és míg a csomagolás tekintetében továbbra is a bérgyártást megrendelő lesz a kötelezett.

Ezen témához kapcsolódóan felmerült a kérdés, ha a bérgyártató Közösségből, vagy Európai Közösségen kívülről hozza be a csomagolószert, amely természetesen a szállításhoz becsomagolásra került, keletkezik-e valamilyen fizetési kötelezettség ezen csomagolóanyag lebontása során, továbbá, hogy ekkor ki a kötelezett: a bérgyártást végző, aki lebontja a csomagolást vagy a bérgyártató, aki szabályos bérgyártás keretein belül megrendeli a tevékenységet. Ezen kérdések megválaszolásához, a Kt. személyi hatályától kell kiindulni és a csomagolás, mint termékdíj-köteles termék Kt. szerinti tárgyi hatályából. A Kt. 2. § (1) bekezdése szerint az Európai Közösségen belüli behozatal esetén a termékdíj-köteles termék első belföldi forgalomba hozója vagy saját célú felhasználója köteles termékdíjat fizetni, illetve az ezzel járó egyéb kötelezettségeket teljesíteni, mint a bejelentkezés, rendszeres bevallás benyújtása, nyilvántartás vezetése és a termékdíj megfizetésének számlán történő megjelenítése. Mivel a külföldről érkező áru csomagolása Magyarországon válik hulladékká és a termékdíj célja a keletkező hulladékok mennyiségének csökkentése és a hulladékszegény technológiák támogatása, logikusan következik, hogy a fent említett csomagolás lebontása fizetési kötelezettséget von maga után. A tevékenység teljes körűen megfelel a termékdíj-köteles termék saját célú felhasználásának. Saját célú felhasználás esetén a kötelezettnek a bevallását ennek megfelelően kell elkészíteni, a termékdíj-köteles termék KT kódjában jelezni kell a tevékenység típusát. Saját célú felhasználás esetén azonban a fizetési kötelezettség keletkezése eltér a belföldi forgalomba hozatalétól, előbbi esetben ugyanis a termék költségként történő elszámolásakor keletkezik a kötelezettség. Visszatérve a kiindulási kérdésre, ha létrejön a szabályoknak megfelelő bérgyártás, a lebontott csomagolás után keletkező fizetési kötelezettség is a bérgyártatót terheli, hiszen ő biztosítja a csomagolóanyagot, ő hozza Magyarországra.

Kicsomagol-becsomagol

Ennél a témánál maradva, érdemes körbejárni azt az esetet is, amikor nem bérgyártásról van szó, hanem egy gazdálkodó külföldről (EK vagy import) hoz Magyarországra termékeket, és amelyek harmadlagos csomagolással (pl.: raklap, azt körülvevő zsugorfólia, doboz, stb.) vannak ellátva a szállítás érdekében. Ezen csomagolást a gazdálkodó lebontja és más kiserelésben újracsomagolva forgalmazza termékeit. Ekkor a Magyarországra behozó, majd átcsomagoló vállalkozó szintén kétszeresen válik kötelezetté, egyszer a saját célú felhasználás címén (lebontja a csomagolást, amely hulladékká válik), majd az újracsomagolás címén, amikor is az előállított csomagolás után keletkezik fizetési kötelezettsége. Tovább haladva a téma vonalán, a konzultáción felmerült a Közösségből vagy importból behozott termékek csomagolása után keletkező fizetési kötelezettség mértékének megállapítása, annak módja mind a saját célú felhasználás esetében a harmadlagos, mind az első belföldi forgalomba hozatal esetében a gyűjtő és a fogyasztói csomagolások szintjén. Sok vállalkozó ugyanis nem tudja, hogyan is állapítsa meg a termékdíj-köteles csomagolás tömegét és pontos fajtáját. Egy jelenlévő gazdálkodó is hasonló problémával jelentkezett, nyilvántartási rendszere és a

tevékenységének jellege miatt nehéz megállapítani a Közösségből vagy importból behozott termékek csomagolásának súlyát. Felmerült benne a kérdés, megteheti-e, hogy a tőle elszállított hulladékmennyiség után fizeti meg a termékdíjat. A szakértők szerint a kérdés megérett a további vizsgálatra és a lehetőség átgondolására a jogalkotók részéről, azonban ma a jelenleg hatályos szabályozás szerint erre nincs lehetőség. Ezekben az esetekben a szabályok teljesítéséhez a kötelezetteknek mindenképp érdemes a gyártó vagy a kötelezett számára forgalmazótól kapott okmányokat vizsgálni, illetve megfelelő becsléssel meghatározni a szükséges mennyiségi adatokat. A kötelezett számára kiállított okmányok szolgáltatják a mennyiségi meghatározás alapját, de nem szabad elfeledni, a kötelezettnek kell a mennyiségi adatokat megadni a hatóságok felé és a felelősség is őt terheli. Így amennyiben egy hatósági ellenőrzés során fény derül arra, hogy az okmányok jelentősen más információt tartalmaznak, mint a tényleges mennyiségek, nem mentesülhet a kötelezett a jogkövetkezmények alól.

Készletre vétellel történő fizetés

A konzultáció másik fontos témaköre, a számos gazdálkodó számára jelentős könnyítést hozó készletre vételkor keletkeztetett fizetési kötelezettség. A Kt. 4. §-a szabályozza a fizetési kötelezettség keletkezésének időpontját. Jelenleg a kereskedelmi csomagolás körébe tartozó termékek első belföldi forgalomba hozó első továbbforgalmazó vevőjének keletkezik a fizetési kötelezettsége a termékek beszerzésekor, minden egyéb esetben a belföldi értékesítéskor kiállított számla teljesítésének napján vagy a saját célú felhasználás költségként történő elszámolásának napján keletkezik a fizetési kötelezettség. A Kt. 4. § (4) bekezdése ad lehetőséget a kötelezetteknek a készletre vételkor történő fizetési kötelezettség keletkeztetésre, amennyiben a gazdálkodó ezt a tárgyévét megelőző év december 20-ig bejelenti a vámhatóság részére. Mivel ez a szabályozás 2009. január 1-jétől érvényes, nem volt lehetőség megelőző év december 20-ig bejelentkezni a lehetőségre, így legkorábban a 2010-es évben lehet élni ezzel a lehetőséggel. Bizonyos nyilvántartási rendszerek csak nagyon nehezen képesek követni az értékesítéshez kötött elszámolásokat, viszont a készletre vétellel nem lenne gondjuk. Jelenleg e nehézség miatt számos gazdálkodó szabálytalanul, a készletre vételkor keletkezteti a fizetési kötelezettséget. A konzultáción is elhangzott egy kérdés ezzel kapcsolatban, miszerint hogyan helyesbítheti, teheti jogszerűvé a fizetési kötelezettség keletkeztetését az a gazdálkodó, amely már bizonyos ideje a helytelen módon vezeti nyilvántartását és határozza meg termékdíját. A szakértői válasz szerint a kötelezettnek leltárt kell készíteni termékeikről, önellenőrzést kell készíteni a kérdéses időszakra, majd a befizetett termékdíjat visszaigényelni (amelyet célszerű számlán tartással kérni) és a helyes adatok alapján (melyet a leltár szolgáltat) a keletkezett termékdíjat (a számlán tartott összegből) megfizetni. Más kérdések is elhangzottak a témában, amelyek arra utalnak, hogy számos gazdálkodó készül áttérni ezen módzatra, és már most előkészíti technikai rendszerét, felkészül a váltáskor keletkező feladataira. Fontos megjegyezni, hogy amennyiben a gazdálkodó nyilatkozik a termékdíj-fizetési kötelezettségének keletkezési időpontjáról, azt a módot egész évben követnie kell minden a Közösségből behozott termék, illetve a belföldi előállítású csomagolás esetében (ti. csak e két kategóriában kérhető a készletre vétellel történő fizetés), attól el nem térhet. Mint a konzultáció során is felmerült, vannak gazdálkodók, akik számára a legjobb lehetőség az lenne, ha bizonyos termékeire az egyik, más termékeire a másik módon számítaná a termékdíjat. Ezt a lehetőség jelenleg nem áll fenn, nem keverhető a két módszer. Felmerült az az eset, amikor is egy mezőgazdasági gépet forgalmazó vállalkozás, termékeit a Közösségből hozza be, bizonyos termékeket pedig műanyag (bevásárló-reklám) táskákba csomagol. Műanyag (bevásárló-reklám) táskák esetében számára a készletre vételkor keletkeztetett termékdíj-fizetés lenne kedvezőbb, azonban a külföldről érkező elektronikai termékei esetében a másik, az értékesítéshez kapcsolódó módozattal szeretne élni. Erre azonban a Kt. 4. § (4) bekezdése alapján nincs lehetőség. Így például olyan esetben, ha a vállalkozó Magyarországon állít elő csomagolást és elektronikai terméket, illetve Közösségből hoz be elektromos és elektronikai terméket, nem választhatja a készletre vételkor történő fizetési kötelezettség keletkeztetését. A Magyarországon gyártott elektronikai termékek esetében ugyanis a termékdíj fizetése csak az értékesítéshez köthető, a tevékenységből és a Kt. személyi hatálya általi meghatározásból fakadóan. (Kt. 2. § (1) bekezdés a, pont) Így az egyéb termékek esetében sem élhet a 2010-től fennálló új lehetőséggel. A termékdíj-fizetési kötelezettség készletre vételkor történő keletkeztetésével kapcsolatban felmerült az a kérdés is, hogy a két lehetőség közötti átmenet hogyan valósítható meg. Ugyanis ha 2009. decemberében nem ürül ki a gazdálkodó készlete, maradnak termékek a 2010-es évre raktáron, melyekre még nem lett megfizetve a termékdíj, hiszen a 2009-es évben beszerzett termékek után a gazdálkodónak az értékesítéskor kellett keletkeztetnie a termékdíjat. Az átmenet kezelésére a Kt. 4.§ (5) bekezdése nyújt segítséget. Eszerint ugyanis a kötelezettnek december 31-ig bezárólag leltárt kell készíteni termékeiről és azokat a következő éves

nyilvántartásának nyitókészleteként feltüntetni. A nyitókészlet után a tárgyév január 20-ig kell megfizetnie a termékdíjat, majd a későbbi beszerzésű termékekről a választott készletre vételi időpontjára kell keltezni a fizetési kötelezettséget.

Szerződéssel vagy számlán történő termékdíj-fizetési kötelezettség átvállalás

A konzultáció során természetesen sok kérdés érkezett az előadókhoz a termékdíj-fizetési kötelezettség átvállalása kapcsán is. Ez várható volt, hiszen a Termékdíj Tanácsadó portál tapasztalatai során is ez bizonyult az egyik leginkább problémás területnek, hiszen a termékdíj-fizetési kötelezettség átvállalása szigorú szabályozást igényel a visszaélések elkerülése érdekében. Éppen emiatt hordoz magában sok olyan esetet, amikor valami oknál fogva nem jön létre az átvállalás. A kérdéskör további nehézségét az okozza a kötelezetteknek, hogy 2009. június 1-jétől ismét változott az ide vonatkozó szabályozás. A konzultáción felmerült mind a számlán, mind a szerződéssel történő átvállalás esetének néhány problémája. A termékdíj-fizetési kötelezettség számlán vagy szerződéssel történő átvállalásának a lehetőségét a Kt. 2/A. §-a mondja ki.

A számlán történő átvállalással kapcsolatban a Kt. szigorúan szabályoz, miszerint a kötelezettől csak az értékesítési lánc meghatározott szereplői vállalhatják át a kötelezettséget. A Kt. 2/A. § (2) bekezdése szerint a kereskedelmi csomagolás első továbbforgalmazó vevőjét kivéve, csomagolás esetén a kötelezettől a csomagolást vagy annak összetevőit gyártó vagy a kötelezett számára forgalmazó belföldi vállalkozó vállalhat át, de csakis abban az esetben, ha hasznosítást koordináló szervezethez csatlakozott és mentességet élvez a csomagolás termékdíjának egy része vagy a teljes megfizetése alól. Ezen kívül belföldi előállítású egyéb kőolajtermékek esetében nyílik lehetősége számlán történő átvállalásra az első belföldi forgalomba hozónak. A konzultáción felmerült az átvállalás megvalósíthatóságának kérdése, amikor is egy csomagolási hulladékhasznosítást koordináló szervezettel szerződésben álló, papírzacskókat gyártó, gazdálkodó képviselője érdeklődött, ő átvállalhatja-e partnerei termékdíját, ha azok kérik ezt tőle. A gyártó természetesen átvállalhatja partnerei termékdíját, amennyiben az értékesítés közvetlenül a kötelezetteknek történik. Amennyiben az értékesítés nem kötelezett részére történik, hanem köztes értékesítőnek, úgy az átvállalás nem jöhet létre, hiszen átvállalni csak attól lehet, aki kötelezett.

A konzultáció során felmerült még egy érdekes kérdés, miszerint a jelenlévő gazdálkodó átvállalhatja-e vevőjétől a bálzsineg, mint csomagolóanyag termékdíját, továbbá, ez termékdíj-köteles termék-e, ugyanis nem a bálzsineg vámtarifaszámát nem tartalmazza a 10/1995. (IX. 28.) KTM rendelet 4. számú melléklete, amely meghatározza a termékdíj-köteles termékek és anyagok körét. Ebben meg kell állapítanunk, hogy a csomagolás, mint termékdíj-köteles termék nem rendelkezik vámtarifaszámmal. Azonban a bálzsineg csomagolásként szolgál, így a Kt. tárgyi hatálya alá tartozik. Természetesen a Kt. és a hozzá kapcsolódó 10/1995. (IX. 28.) KTM rendelet (továbbiakban: KtMr.) és az 53/2003. (IV. 11.) Kormányrendelet (továbbiakban: KtKr.) átvállalásról szóló szabályainak megfelelően jöhet csak létre az átvállalás.

A szerződéssel történő átvállalásra vonatkozóan is egynehány, a jelenlévő kötelezettek számára problémát jelentő kérdés került megvitatásra a konzultáción. Sokak számára kérdéseket vet föl a 2009. június 1-jétől érvényben lévő, azon szabályozás, amelyet a KtKr. 7. § (1) bekezdése mond ki, miszerint a kötelezett anyagáramonként egy hasznosítást koordináló szervezethez csatlakozhat. Olyan vállalkozások számára kérdéses ez, akik már korábban csatlakoztak hasznosítást koordináló szervezetekhez, úgy, hogy egy anyagáramon belül több hasznosítást koordinálóval szerződtek és jelenleg is érvényes szerződéseik vannak. Ezen gazdálkodókra még nem vonatkozik az új szabály, mivel a Kormányrendelet nem nyilatkozik a már megkötött szerződésekről, csak azokról, melyeket 2009. június 1. után kötöttek. A már korábban szerződést kötött vállalkozások jelenlegi szerződésük lejártáig úgy járhatnak el, ahogy a szerződéseik engedik. Mivel a hasznosítást koordináló szervezetekkel kötött átvállalási szerződések legfeljebb egy éves időtartamra köthetők, így attól az időtől érintettek a változás által, amikor ezen szerződésük lejár. A hasznosítást koordináló szervezeteken keresztül átvállalással kapcsolatban a konzultáción felmerült még az a kérdés, hogy van-e valamilyen meghatározott időpont az évben, amikor ezek a szerződések megköthetők, vagy az év folyamán bármikor van erre lehetőség, továbbá, hogy az ilyen jellegű átvállalási szerződéseket melyik félnek kell bejelenteni a vámhatóság felé. Az érdeklődő gazdálkodók kérdésükre azt a választ kapták, hogy az év folyamán bármikor köthetnek szerződést hasznosítást koordináló szervezettel, azonban a szakértők felhívták a figyelmet arra, hogy a KtKr. 16. § (2) bekezdése szerint az átvállalás a vámhatóság általi nyilvántartásba vételt követő hónap első napjától él. Arra, hogy az átvállalást melyik fél jelenti be a vámhatóság felé, nincs kitétel a szabályozásban, a felek megállapodásának kérdése. Az esetek többségében ezt a nyilvántartásba vételi kérelmet a hasznosítást koordináló szervezet nyújtja be a vámhatóság felé.

A szerződéssel történő átvállalásnak a hasznosítást koordináló szervezethez való csatlakozáson kívül egyéb lehetőségei is vannak, melyeket a Kt. 2/A. § (3) bekezdése szabályoz. Ezen bekezdés ab

pontja adja azt a lehetőséget, miszerint az az első belföldi vevő átvállalhatja a termékdíjat a kötelezettől, aki a termékdíj-köteles terméknek legalább 60 %-át exportálja vagy Közösségen belül értékesíti. Ezen átvállalási mód átvállalási időszakával akadt problémája az egyik jelenlévő kötelezettnak. A jelenlévő kötelezett gazdálkodó szezontermékek, zöldségkonzervek gyártásával foglalkozik, a termékek gyártását és csomagolását egy anyavállalat két vállalkozása végzi. A kereskedő cég Közösségbe is értékesít, ezen alapszik az átvállalási szerződés. A két leányvállalat egymással átvállalási szerződést kötött 1-1,5 év átvállalási időszakra, mivel idénytermékekről van szó, és ezt az időszakot öleli fel a megvásárolt mennyiség felhasználása. A problémát az jelenti, hogy mindkét cég havi bevallásra kötelezett, viszont a kereskedő cég által külföldre szállított áru mennyisége nem egyenletes, nem minden hónapban teljesül a 60 %-os kiszállítási arány. Kérdés, hogy az átvállalt termékdíjjal a bevallási időszakban vagy az átvállalási időszakban kell elszámolni. Ez a kérdés azért fontos a vállalkozó számára, mert amikor megtörténik az első belföldi forgalomba hozatal, termékdíj-fizetési kötelezettség keletkezik, de a 60 %-os export arány nem biztos, hogy teljesül. A jelenlegi szabályozás szerint a 60-40 %-os arányt teljesítését a bevallási időszakban kell megtenni a gazdálkodónak, ezen nem változtat az a tény sem, hogy míg ugyan az egyik hónapban ezen arány alatt marad az export, másik bevallási időszakban jelentősen túllépi azt. Ez a gazdálkodó számára megnehezíti a bevallásának kitöltését is, hiszen abban átvállalt mennyiség és export % van, ezt ő az átvállalási időszak tekintetében tudná kitölteni, azonban erre nincs lehetősége, az adott hónapra vonatkozóan kell ezen adatokat megadnia. A jelenlegi szabályozás szerint sajnos nincs más lehetősége, az előírásoktól nem térhet el. (A lezárt termékdíj felülvizsgálat egyik megállapítása éppen az volt, hogy ki kell dolgozni a felfüggesztő eljárásokat az ilyen és hasonló gazdasági eseményekhez történő illeszkedés érdekében. Ebben a konkrét ügyben a termékdíj raktár jogintézménye tudna megoldást adni, hasonlóan az áfa-raktárhoz.)

Újrahasználható termékek

Természetesen a konzultáción is szóba került az újrahasználható termékek kérdésköre. A tapasztalatok azt mutatják, ezek nyilvántartása sok esetben okoz nehézséget a kötelezettek számára, különösen akkor, ha csererendszerben működik a termékek forgalmazása. Mind a korábbi tapasztalatok, mind a szakkönyvbemutató tapasztalatai azt mutatják, szükség van a kérdéskör további magyarázatára. A konzultáción ezzel kapcsolatban egy kérés is érkezett a termékdíjas szakértők felé, miszerint a kötelezettek körében lenne igény egy, csak a csomagolással és ezen belül kiemelten az újrahasználható csomagolásokkal foglalkozó rendezvényre, fórumra, hiszen sok gazdálkodó még ma sem tudja, hogyan vezesse nyilvántartásait, illetve, hogy egyáltalán kötelezettek-e. (Az igényeknek eleget téve szeptember utolsó napjaiban fogunk egy csomagolás napot tartani a Termékdíj Tanácsadó portál szervezésében.)

Az újrahasználható csomagolóeszközök tekintetében nagyon fontos megjegyezni, hogy újrahasználható termékek esetében egyszer, az első forgalomba hozatalkor keletkezik fizetési kötelezettség. Azonban ez csak úgy valósulhat meg, ha a kötelezett a KT09 BEJKE nyomtatványcsomag BJ2 bejelentőlapján azt bejelenti a vámhatóság felé és a továbbiakban pontos nyilvántartást vezet a termékek mennyiségéről és a készlet változásairól. Erre különös figyelmet kell fordítani az érintett kötelezetteknek, hiszen a bejelentés elmulasztása esetében vagy abban az esetben, ha a nyilvántartás nem igazolja az újrahasználatot, nem tekinthető újrahasználhatónak a csomagolás, attól függetlenül, hogy fizikailag alkalmas többszöri használatra. Így minden, a termékbe történő csomagolás alkalmával fizetési kötelezettsége keletkezik a kötelezettnak.

A konzultáción felvetődött a témában az egyik leggyakoribb probléma, amikor is a gazdálkodó saját termékét a vevő által hozott újrahasználható csomagolásba csomagolja. Különösen jellemző ez pl. bortermelőkre, akik termelői borkimérést folytatnak pincészetükben. A jelenlévő gazdálkodó arról érdeklődött, keletkezik-e neki termékdíj-fizetési kötelezettsége, illetve ha igen, milyen gyakorisággal kell fizetni ezen termékek után. Mivel újrahasználható csomagolások esetében is igaz az a kitétel, hogy tulajdonképpen a kötelezett személyének megállapításakor nincs jelentősége annak, hogy ki a csomagolóeszköz tulajdonosa, kötelezett a csomagolás előállítója (első belföldi forgalomba hozója), tehát az, aki a csomagolási tevékenységet végzi és ezáltal létrehozza a csomagolást, mint termékdíj köteles terméket. Természetesen kivétel a Kt. szabályozásának megfelelő bérgyártási tevékenység, ahol nem a bérgyártó, a csomagolást végző a kötelezett, hanem aki megrendeli a szolgáltatást (a bérgyártató). A gazdálkodó számára problémát jelent a termék újrahasználatának nyilvántartással való igazolása, hiszen saját készlete nincs, így gyakorlatilag minden újratöltési körben keletkezik fizetési kötelezettsége. Ezen probléma megoldására oly módon van lehetőség, ha a gazdálkodó adott mennyiségű újrahasználható terméket készletre vesz (pl. jelképes összegért megvásárol a fogyasztótól), és ezeket bejelenti újrahasználhatónak. A következőkben pedig csererendszer-szerűen vezeti nyilvántartását.

Az újrahasználatos csomagolások tekintetében szóba kerültek a fa paletták, melyek csomagolás formájában Európai Közösségből vagy import útján érkeznek a gazdálkodóhoz, amelyeket azután az felhasználó csomagolási céllal és azokon külföldre szállít. A kérdés érdekességét az adja, hogy nem minden beérkező fa paletta alkalmas a gazdálkodó által történő újrahasználatra. Az, hogy alkalmas-e még jövőbeni felhasználásra a gazdálkodó tevékenységéhez, akkor mutatkozik meg, ha a gazdálkodó lecsomagolja az árut a raklapról. Így azonban nem valószínű, hogy minden beérkező fa palettát csererendszerben kezeljen a gazdálkodó nyilvántartása. Ezen gazdálkodó számára a levonás intézményének alkalmazása jelent megoldást. A raklapok behozatalakor meg kell fizetnie a rájuk vonatkozó termékdíjat, hiszen nem tudja igazolni, hogy ezen termékek termékdíja már megfizetésre került-e. Azonban azon termékek termékdíja levonható, amelyekre ő is csomagol és kiszállítja azokat az országból.

Mentesség kérdése

Ezekon kívül számos egyéb téma is szóba került a konzultáció folyamán egy-egy kérdés erejéig. Az egyik ilyen kérdés egy csomagolás alól egyéni mentességgel rendelkező gazdálkodótól érkezett. Kérdése az volt, hogy mentesül-e a csomagolás termékdíjának megfizetése alól. A Kt. 5/A. § (3) bekezdése szerint a kötelezett mentességet szerezhet, amennyiben a hulladékká vált termék-díj-köteles terméket a KtKr. 1. számú mellékletében meghatározott módon és mennyiségben hasznosítja, vagy a hasznosításra történő átadás tényét igazolja. A mentességi engedély a kötelezettet csak a termékdíj megfizetése alól mentesíti, egyéb kötelezettségei továbbra is teljesítendőek. Felmerült a kérdés továbbá, hogy a mentesség teljesítéséhez szükséges hasznosítási arány teljesítéséhez, a gazdálkodó egész termék-díj-köteles tevékenységét kell-e vizsgálni. Természetesen mivel a KtKr. 1. számú melléklete anyagáramonként mondja ki a hasznosítási arányokat, így azokat anyagáramonként is kell teljesíteni. Amennyiben a gazdálkodó nem tud elegendő mennyiséget visszagyűjteni, köthet megállapodást hasznosítást koordináló szervezettel, a visszagyűjtött mennyiség megfelelő mértékűre való kiegészítéseként.

A konzultáción felmerült egy olyan kérdés is, amikor is a kötelezett arról érdeklődött, hogy ha az általa Magyarországról kivitt termék selejt formájában visszaérkezik hazánkba, visszaigényelheti-e ezen termékek termékdíját. Mivel a termék már külföldön forgalomba lett hozva, hulladékként érkezik hazánkba. Ezután a termék díját nem igényelheti vissza, azonban a hozzá érkező hulladékot beszámíthatja hasznosítási arányába, javítva ezzel azt.

A kötelezettek távlati igényei, javaslatai

A konzultáció során néhány olyan kérdés és felvetés érkezett a szakértők felé, amely a távlatokban mindenképp vizsgálatot igényel és a jelenleg vonatkozó szabályozás felülvizsgálatát. Ilyen volt például a termék-díj-köteles termék termék-díj-köteles termékbe építése és az ekkor alkalmazható visszaigénylés kérdése. A KtKr. 9. § (1) bekezdése szerint visszaigényelhető a termék díj abban az esetben, ha a kötelezett a termék-díj-köteles termék gyártásához közvetlen anyagként termék-díj-köteles terméket használtak fel. A kötelezett képviselője a következő helyzetet vázolta fel: a gazdálkodó termék-díj-köteles terméket hoz Magyarországra, majd ezt felhasználja termék-díj-köteles termék előállítására és a készterméket 90%-ban külföldön hozza forgalomba. Kérdése az volt, megteheti-e, hogy csak a Magyarországon forgalomba hozott 10%-nyi termék termék-díj-köteles alkotójára fizeti meg a termék díjat, hiszen ez számára jelentős adminisztrációs teher csökkenéssel járna. A ma érvényben lévő szabályozás erre nem ad lehetőséget, azonban tervben van egy ilyen jellegű rendszer, hiszen számos vállalat küzd hasonló problémával Magyarországon. Természetesen erre a lehetőségre egy alaposan ellenőrzött és visszaéléseket kizáró működési rendszert kell kidolgozni a jövőben. (A vámfelügyelet melletti feldolgozás vámeljárás mintájára ki kell dolgozni egy felügyelet alatti felfüggesztő eljárást a hasonló gazdasági folyamatok kezelésére.)

A konzultáción a láncügyletekkel kapcsolatban is felmerült egy kérdés az esetleges jövőbeni változtatásokkal kapcsolatban. A Kt. 5/D. § (2) bekezdése és a KtMr. 13/A. § (1) bekezdése ugyanis kimondja, hogy a kötelezetteknek a vámhatóság felé bejelentést kell tenni az ügylet megkezdése előtt legalább 3 nappal, hogy mentesüljön a termék-díj-fizetési kötelezettség alól. A konzultáción felszólaló gazdálkodó szerint ez sok esetben nehezen valószínűsíthető, mivel gyakran az elszállításra kerülő mennyiség előre csak becsülhető, míg az ügylet végrehajtása után pontosan meg tudná adni a hatóságoknak. Továbbá ezen ügyletek tekintetében kérdésként hangzott el, hogy ezeket a bevallásban is fel kell-e tüntetni. A láncügyleteket a KT09 bejelentéscsomag BJ3 lapján kell bejelenteni a hatóság felé. Amennyiben a bevallási határidőig a láncügyletben bejelentett termékek kiszállításra kerülnek, ezek után nem kell bevallást benyújtani a kötelezettnek és a termék díjat sem kell megfizetni. (A láncügylet külön szabályozására nem is lenne szükség, ha létezne a termék díj raktár jogintézménye, hiszen a raktározás alatt a tulajdonjog változása nem korlátozott.)

Technikai problémák

A konzultáción természetesen lehetőség volt a bejelentésekkel és a bevallásokkal kapcsolatos technikai problémákat is megvitatni. A rendezvény szakértői különös figyelemre intették a kötelezetteket a KT09 nyomtatványcsomag folyamatos frissítése tekintetében. (Időközben június 30-án kiadásra is került a KT09-BEV 1.2 verziója. Az ez előtti verziókkal kitöltött bevallásokat a továbbiakban a vámhatóság nem fogadja be, ezért frissítsék a nyomtatványukat, ha eddig azt még nem tették meg.) Az új verziók kiadásával a vámhatóság a felmerült, a kötelezettek által jelzett hibák kiküszöbölését célozza meg. A konzultáción a bevallások elkészítéséhez szükséges KT09 BEV nyomtatványcsomaggal felmerült problémáját jelezte egy kötelezett. A nyomtatványcsomag kitöltési útmutatója szerint a havi bevallásra kötelezetteknek nem kell az összesítő lapot kitölteni, viszont ha nem teszi meg a nyomtatvány hibát jelez neki. További kérdése volt, hogy probléma-e ha ő ezt mégis kitöltötte, és úgy nyújtotta be bevallását. A nyomtatvány javítása folyamatban van, így is beküldheti a kötelezett, azonban ha mégis kitölti havi bevallóként az nem jelent problémát a hatóságnak. A KT09 BEV bevalláscsomaggal egyéb észrevételek is érkeztek, miszerint a kitöltés jelentősen egyszerűbb lenne a kötelezetteknek, ha a nyomtatvány automatikusan összeadná a bevallásban szereplő összegeket és ez automatikusan megjelenne az összesítő lapon, illetve észrevételként érkezett az is, hogy a lapok kitöltésénél a termék megnevezése mező túl rövid bizonyos termékcsoportokra. Ezzel kapcsolatban a szakértők javasolták a rövid összefoglaló elnevezést, hiszen a hatóságnak a KT kód az elsődleges információ.

A bevallások kitöltésével kapcsolatban érkezett a kérdés, miszerint amennyiben egy cég székhelye és ezzel együtt természetesen az adószáma is változik, kell-e új VPID számot igényelni. Ilyen esetekben a VPID igénylő adatlapon a változást be kell jelenteni a vámhatóság felé. Felmerült továbbá az EORI szám, mint azonosító bevezetése, a VPID szám ezzel való helyettesítése esetlegesen a termékdíj bevallásokban is. Mivel az EORI szám még bevezetés alatt álló azonosító, ezzel kapcsolatban még vannak olyan kérdések, melyekről tárgyalnak a hatóságok, így jelenleg nem adhatunk választ erre a kérdésre. Hasonló kérdés volt, hogy a GLN szám a továbbiakban is alapkövetelmény marad-e a termékdíjjal kapcsolatos ügyek intézéséhez. Ezzel kapcsolatban tudnunk kell, hogy a GLN számokhoz kapcsolódnak a termékek azonosítására szolgáló GTIN számok, így ennek megkerülése nem oldható meg.

„Ej, ráérünk arra még..”!?

A konzultáción is szóba került a termékdíj elektronikus bevallása. A 2010-es évtől ugyanis a termékdíj bevallásokat csak elektronikus úton lehet benyújtani a vámhatóság felé. Ezen változásra idejében el kell kezdeni felkészülni a kötelezetteknek. Sokan már most elkezdték ezt, amit a Termékdíj Tanácsadó portál tapasztalatai is mutatnak. A konzultáción jelenlévők láthatóan felkészültek voltak a témában, hiszen mindössze egy kérdés érkezett ezzel kapcsolatban. A gazdálkodó képviselője arról érdeklődött, ha ő a kötelezett cég alkalmazottja, kell-e BJ4-es lapot benyújtania illetve, hogy képviselhet-e egy másik vállalkozást, amelynél nem áll alkalmazásban. Mivel egy természetes személy több gazdálkodót is képviselhet természetesen a kérdező elkészítheti mindkét cég bevallásait. Annak a cégnek, ahol a jelenlévő érdeklődő nem áll alkalmazásban BJ4-es lapon kell a képviselőről bejelentést tennie.

Röviden összefoglalva a fent említett kérdések merültek fel a Környezetvédelmi termékdíj kódex 2009 című szakkönyv bemutatójával egybekötött fórumon. Mivel a jelenlévők rendszeresen kapcsolatban állnak a termékdíjakkal, véleményük és a számukra problémát jelentő területek bizonyos mértékig jellemzik a termékdíjas rendszerbe tartozó kötelezettek véleményét. Remélhetőleg a konzultáció hasznos információkat nyújtott mind a kötelezetteknek, mind a hatóságok jelenlévő képviselői számára. Az információcsere segíti mindkét fél munkáját és a kötelezettek a nehézségeik felvetésével segíthetik a törvényhozókat a termékdíjas szabályozás mind könnyebbé tételére.

Rövid összefoglalónk remélhetőleg számos más gazdálkodónak is segítséget nyújt majd, olyanoknak, akiknek nem volt lehetőségük részt venni a konferencián. Amennyiben kérdésük merül föl a Termékdíj Tanácsadó portál továbbra is segítséget nyújt, forduljanak a szakértőkhöz bizalommal.